

Lõuna-Eesti piirkondliku komisjoni protokoll

08.07.2016

Viljandi

Osalejad: Priidu Ristkok (Rahandusministeerium), Andres Kõiv (Võru maavanem), Reno Laidre (Tartu maavanem), Margus Lepik (Valga maavanem), Rivo Noorkõiv (OÜ Geomedia), Erich Palm (Viljandi maavanem), Igor Taro (Põlva maavanem), Veiko Sepp (Tartu Ülikool), Georg Sootla (Tallinna Ülikool), Viktor Svjatõšev (Jõgeva maavanem), Väino Tõemets (Rahandusministeerium).

Puudus: Ave Viks (Rahandusministeerium)

Kutsutud: Kaia Sarnet (Rahandusministeerium), Olivia Taluste (Rahandusministeerium), Madis Timpson (Rahandusministeerium), Sulev Valner (Rahandusministeerium).

Protokollis: Kaie Kungas (Rahandusministeerium).

Päevakord:

1. Ülevaade elanike arvamuse väljaselgitamise korrast haldusterritoriaalse korralduse muutmisel
2. Ülevaated maakondades toimuvatest läbirääkimistest ning ekspertarvamustest:
 - a. Kirde-Tartu piirkonna omavalitsused, kes pole veel ühinemisläbirääkimistega alustanud: Kallaste linn, Alatskivi, Luunja, Peipsiääre ja Piirissaare vallad;
 - b. Kagu-Tartu piirkond: Võnnu, Ahja, Meeksi, Vastse-Kuuste ja Mäksa vallad;
 - c. Antsla ja Urvaste vald;
 - d. Puka vald
 - e. Palupera vald.
3. Võhma valla pöördumine
4. Arutelu ja võimalikud soovitusel

Priidu Ristkok juhatas koosoleku sisse ja täpsustas, et Kagu-Tartu piirkonna omavalitsuste läbirääkimisi arutatakse järgmisel korral, sest juulis toimub samade omavalitsuste vahel ühisarutelu.

1. Ülevaade elanike arvamuse väljaselgitamise korrast haldusterritoriaalse korralduse muutmisel

Olivia Taluste esitas ülevaate elanike arvamuse väljaselgitamise korra eelnõust.

Arutleti küsitluse läbiviimise menetlust külade üleandmisel. Tuleks selgitada, kuidas küsitlust asustusüksuste kaupa läbi viia ning mis küsimusi ja mitu küsimust sellistel juhtudel tuleb elanikelt küsida. Komisjon esitas Rahandusministeeriumile ettepaneku koostada juhend küsitluse läbiviimisest etappide kaupa ja erinevate variantide puhul.

2. Ülevaated maakondades toimuvatest läbirääkimistest

- a. Kirde-Tartu piirkonna omavalitsused, kes pole veel ühinemisläbirääkimistega alustanud: Kallaste linn, Alatskivi, Luunja, Peipsiääre ja Piirissaare vald

Komisjoni liikmed tutvusid koostatud ekspertarvamusega.

Komisjoni otsustas soovitada Alatskivi, Peipsiääre, Pala ja Vara vallal ning Kallaste linnal alustada ametlike ühinemisläbirääkimistega ühise valla moodustamiseks. Alatskivi, Peipsiääre, Pala ja Vara valla

ning Kallaste linna ühinemine loob paremad eeldused sarnaste sotsiaal-majanduslike väljakutsetega tegelemiseks, piirkonnasiseste erisuste vähendamiseks ja lõimimiseks (kultuurielus). Alatskivi, Peipsiääre, Pala ja Vara valla ning Kallaste linna piirkond on territoriaalselt kompaktne ning kõik olulisemad asulad on teedevõrguga ühendatud. Regionaalse pendelrände kordusuuringu tulemuste põhjal toimub piirkonna suuremate asulate vahel märkimisväärse intensiivsusega pendelränne.

Reno Laidre tegi ülevaate ka teistest läbirääkimistest Tartu maakonnas. Puhja, Tähtvere, Laeva ja Tartu vallad jätkavad läbirääkimisi. Haaslava vald on teinud ettepaneku Ülenurme vallale, võimalik on ka Nõo ettepanek Ülenurme vallale. Erinevates rühmades arutelud toimuvad ka Võnnu, Meeksi, Mäksa, Rápina ja Ahja valla vahel.

Igor Taro lisis, et nimetatud omavalitsustel on maakonna üleseid sidemeid. Märkis, et paljud Põlvamaa ettevõtted tegutsevad Põlvamaa märgi all ning seetõttu on nende jaoks maakondlikud muudatused segadust tekitavad.

Priidu Ristkok märkis, et välja toodud uued läbirääkimisrühmad ei täida soovitusliku 11 000 elaniku kriteeriumi, soovitusliku kriteeriumi täitmine on võimalik vaid Ülenurme nõustumisel läbirääkimistega.

b. Kagu-Tartu piirkond: Võnnu, Ahja, Meeksi, Vastse-Kuuste ja Mäksa vallad

Kagu-Tartu piirkonna omavalitsuste läbirääkimiste arutelu toimub järgmisel korral, sest juulis toimub samade omavalitsuste vahel ühisarutelu

c. Antsla ja Urvaste vallad

Komisjoni liikmed tutvusid koostatud ekspertarvamusega.

Komisjoni otsustas soovitada Antsla ja Urvaste valdadel jätkata ja viia lõpuni algatatud omavahelised ühinemisläbirääkimised ning otsida võimalusi haldusreformi seaduses sätestatud elanike arvu kriteeriumi täitmiseks täiendavate omavalitsustega ühinemisel. Antsla ja Urvaste on omavahel nii ajalooliselt, geograafiliselt kui ka sotsiaal-majanduslikult tugevalt seotud omavalitsused, sh läbi erinevate avalike teenuste. Suurem osa Antsla vallast koos Urvaste vallaga on ajalooliselt kuulunud Urvaste kihelkonda. Transpordiühendused Urvaste valla erinevate piirkondade ning Antsla linna vahel toimivad ka täna. Antsla linn omab mitmeid toimepiirkonna keskuse tunnuseid (haridusasutused, muusikakool, tervisekeskus, kiirabi, kauplused, Töötuskassa teenused, Politsei jne). Antsla linn on mitmete Urvaste valla piirkondadele loomulik tõmbekeskus igapäevaste avalike ja erateenuste tarbimisel.

d. Puka vald.

Rivo Noorkõiv tõi välja, et Soontaga ja Meegaste küla elanikud on esitanud Puka vallavolikogule soovi territooriumiosa üleandmiseks Helme vallale. Helme vald on Soontaga küla osas esitanud Puka vallale ka ametliku ettepaneku.

Komisjoni otsustas soovitada Puka vallal võtta volikogus arutlusele Soontaga ja Meegaste küla elanike esitatud ettepanekud ja anda elanikele ning asjaomastele vallavolikogudele teada Puka Vallavolikogu seisukohad piiride muutmise ettepanekutele, et oleks piisavalt aega piiride muutmise menetluse läbiviimiseks, et piiride muudatused jõustuksid 2017. aasta sügisel toimuvate kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel.

e. Palupera vald.

Rivo Noorkõiv tõi välja, et Palupera vald on nõustunud läbirääkimistega mitmes suunas – nii Elva linna kui ka Otepää-Sangaste algatusel. Hellenurme ja Palupera piirkonnad soovivad ühineda Elva linna suunal, kuid Nõuni piirkond Otepää-Sangaste suunal. Palupera vald plaanib viia läbi elanike küsitlust.

Komisjoni liikmed otsustasid, et soovitus andmine ei ole vajalik.

3. Võhma valla pöördumine

Komisjon tutvus Rahandusministeeriumi ülevaatega haldusreformi seadusest tulenevatest võimalustest. Komisjon otsustas esitada seadusest tulenevad tõlgendused erinevate piirkondadega ühinemise võimalikkuse osas Võhma linnale.

5. Arutelu ja võimalikud soovitused

Igor Taro tõstas küsimuse, kas haldusreformi seaduse § 9 lg 3 p 2 kohane erand “kui moodustatakse vähemalt nelja ajalooliselt, kultuuriliselt ja geograafiliselt seotud kohaliku omavalitsuse üksuse haldusterritooriumidest või nende osadest riigipiiri seaduse § 22 lõike 1 tähenduses Eesti Vabariigi ajutise kontrolljoonega maismaal piirnev kohaliku omavalitsuse üksus, milles elab rahvastikuregistri andmete kohaselt 2017. aasta 1. jaanuari seisuga kokku vähemalt 3500 elanikku“ ehk nn Setomaa valdade erand on kohaldatav ka teiste Eesti Vabariigi ajutise kontrolljoonega maismaal piirnevate omavalitsuste puhul.

Komisjoni otsustas soovitada haldusreformi seaduses § 9 lg 3 punktis 2 sätestatud erandi taotlemisel lähtuda Setomaa ajalooliselt, kultuuriliselt ja geograafiliselt seotud piirkonnast, mida ühendab selgelt elanike identiteet ja geograafiline ühtsus, mis erineb ülejäänud Eestist ka usulise kuuluvuse poolest ning mille ühtekuuluvusel ja Võrumaast eristumisel on sügav ajalooline mõõde. Muude Põlva- ja Võrumaa üksikute kohaliku omavalitsuse üksuste puhul ei ole seaduses seatud ajaloolise, kultuurilise ja geograafilise seotuse tingimuste täidetavus tõenäoline ega üheselt põhjendatav. Komisjon ei pea haldusreformi eesmärgi täitmise ja seadusandja tahte seisukohast õigustatuks ja sihipäraseks kohaldada antud erandit teistele võimalikele kooslustele, mis Eesti Vabariigi ajutise kontrolljoonega piirnevad.

Komisjon otsustas:

- 1.1. Rahandusministeeriumil koostada juhend elanike arvamuse küsitluse läbiviimisest etappide kaupa ja erinevate variantide puhul.
- 1.2. Soovitada Alatskivi, Peipsiääre, Pala ja Vara vallal ning Kallaste linnal alustada ametlike ühinemisläbirääkimistega ühise valla moodustamiseks.
- 1.3. Soovitada Antsla ja Urvaste valdadel jätkata ja viia lõpuni algatatud omavahelised ühinemisläbirääkimised ning otsida võimalusi haldusreformi seaduses sätestatud elanike arvu kriteeriumi täitmiseks täiendavate omavalitsustega ühinemisel.
- 1.4. Soovitada Puka vallal võtta volikogus arutlusele Soontaga ja Meegaste küla elanike esitatud ettepanekud ja anda elanikele ning asjaomastele vallavolikogudele teada Puka Vallavolikogu seisukohad piiride muutmise ettepanekutele.
- 1.5. Esitada Võhma linnale seadusest tulenevad tõlgendused erinevate piirkondadega ühinemise võimalikkuse osas.
- 1.6. Soovitada haldusreformi seaduses § 9 lg 3 punktis 2 sätestatud erandi taotlemisel lähtuda Setomaa ajalooliselt, kultuuriliselt ja geograafiliselt seotud piirkonnast, mida ühendab selgelt elanike identiteet ja geograafiline ühtsus, mis erineb ülejäänud Eestist ka usulise kuuluvuse poolest. Komisjon ei pea haldusreformi eesmärgi täitmise ja seadusandja tahte seisukohast õigustatuks ja sihipäraseks kohaldada antud erandit teistele võimalikele kooslustele, mis Eesti Vabariigi ajutise kontrolljoonega piirnevad.
- 1.7. Võtta järgmisel koosolekul päevakorda järgmiste omavalitsuste või piirkondade arutelud:

- Kagu- Tartu piirkond: Võnnu, Ahja, Meeksi, Vastse-Kuuste ja Mäksa vallad;
- Põlva ja Võru maakondade piiridel asuvate omavalitsuste läbirääkimised;
- Mustvee linna ühinemisläbirääkimiste seis;
- Tabivere valla ühinemisläbirääkimiste seis.

Järgmine komisjoni koosolek toimub 22.augustil kell 11.00 Otepääl.

(allkirjastatud digitaalselt)

Priidu Ristkok

Komisjoni esimees